№ 32.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 20. KWIETNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

Przeznaczony za Gubernatora *Warszawy* JW. *deKoehler* Generał-Leutnant i Szef regimentu huzarow, w tych dniach przybył do miaſta naszego.

z Berlina dnia 14. Kwietnia.

Na dniu 11. umarł tu ſławny poeta *Ramler* członek akademii nauk. Literatura *niemiecka* liczyła go pomiędzy pierwszemi swemi autorami klaſſycznemi. — Margrabia *Luccheſini* ma być prezydentem akademii nauk mianowany.

Król Jmć mianował P. *de Maſſow* miniſtrem ſtanu i ſprawiedliwości, tudzież ſzefem departamentu duchowieńſtwa Proteſtanckiego.

z Wiednia dnia 11. Kwietnia.

Gazeta nasza dworſka donoſi, iż *Francuzi* w *Genui* gotuią ſię do taiemney wyprawy na morzu *Srzodziemnym*. Do niey przeznaczone ſą. 1) flotta *Fracuzko-Wenecka* z 24. okrętow woiennych ſkładaiąca ſię, ktora nie dawno z *Corſu* wypłynęła i była iak ſłychać widzianą nad brzegami *Sycylij* 2) 6. okrętow liniowych *Fraucuzkich*, wiele fregat i ſtatkow transportowych mieszczących na ſobie 17,000 ludzi, które z *Tulonu* wyiść pod żagle maią. 3) Wszyſtkie transportowe okręty, które przygotowane ſą w *Ankonie*, *Civita Vecchia*, *Genui*, *Marſylij* etc: na którym także wielka część woyſka wsadzoną będzie. Całą tą wyprawą dowodzić ma G. *Baraguey d'Hilliers*, lądowym zaś woyſkiem G. *Maſſena*, który po przyieździe G, *Brune* do *Rzymu*, ma natychmiaſt udać ſię do *Genui*.— Podług nowey konſtytucyi *Rzymſkiey*, każdy obywatel w kraiach *Rzymſkich* urodzony, 21. lat maiący i w regeſtr obywatelſki wpisany, równie iak każdy przychodzień w kraiach tychże przez rok zamięszkały, i kontrybucyą opłacaiący, nabywa prawa do obywatelſtwa *Rzymſkiego*. Z Kardynałow 6. tylko znayduie ſię w *Rzymie*, którzy dla ſłabości oddalić ſię z tego miaſta nie mogą.

Wiadomości z *Neapolu* donoſzą, iż ieſt nadzieia, że pokoy między dworem tamteyszym i Rzpltą *Francuzką* będzie utrzymanym. — Woyſka nasze nieuſtannie do *Włoch* ściągaią. Do *Laibach* przybyło 100. armat, które daley do *Tryeſtu* i *Wenecyi* poszły. Poſłano także do *Włoch* znaczny transport pieniędzy i ciężką artylleryą.— Wiadomość iakoby *Papież* miał zamyſł udania ſię do krajow *Auſtryackich* nie potwierdza ſię, podobnieysza ieſt do prawdy, iż iako głowa Kościoła pozoſtanie w *Siennie*. — Do miaſta naszego spodziewany ieſt znaczny oddział woyſka, to ieſt: 10,000. infanteryi, i ieden regiment kawaleryi.

z Brünn dnia 11. Kwietnia

Patryarcha w *Grecyi i Morey* wszelkich przykłada ſtarań, aby mieszkańcow tych okolic utrzymał w klubach winnego poſłuszeńſtwa i wierności ku *Porcie*. Podług liſtow z *Semlina* pod dniem 29. Marca dowiaduiemy ſię, iż większa część załogi *Belgradu* wyruszyła iuż z tey twierdzy, dla połączenia ſię z woyſkami, które z *Albanij i Bośnij* ściągaią. Czynności woienne iuż ſą rozpoczęte. *Orſowa Turecka* zaięta dawniey przez *Baſmana-Oglu* zoſtała znowu przez *Kioze Muſtafę* odebraną, a przez Baſzę *Belgradzkiego* osadzoną.— Mowią także o nowych negocyacyach z *Baſſmanem-Oglu* rozpoczętych.

z Londynu dnia 3. Kwietnia.

Gazeta dworſka podaie do wiadomości publiczney liſt Lorda *St Vincent* datowany z okrętu *Miaſto Paryż* pod d. 21. Lutego, w którym donosi, że nasza brygantyna *Motyl* od 18. armat, schwytała kapra *Francuzkiego* od 16. armat. *Sir John Warren* schwytał także 9. okrętow naładowanych żywnością i wodką dla woyſka morſkiego *Francuzkiego*. — Kapitan Francuzki *Bergeret*, który miał być wymienionym za *Sir Sidney Smitha*, niespodziewanie nazad tu powrócił, mówią, że za powrotem Ob. *Gallois* Dyrektoryat odrzucił tę zamianę. — Do *Irlandyi* popłynęło znowu 5. regimentow infanteryi. Na d. 24. Marca przybyło do *Dublina* 9. poiazdow z nowemi więźniami ſtanu.— *Crosfield* za którego schwytanie 200. funtow nadgrody naznaczono, uszedł iak ſłychać do *Niemiec*. — W *Irlandyi* znowu nieſtety anarchia, rabunek, gwałty i morderſtwa panuią. Ordynanse Generała *Albercromby* niepodobały ſię Miniſtrom, a naynowsze liſty donoszą, o ſtrasznych okrucieńſtwach popełnianych przez żołnierzy *Angielſkich*. W niektórych mieyscach przyszło do potyczki między niemi i ziednoczonemi *Irlandczykami*. Niektóre pisma głoszą, iż rząd po nieiakim czaſie poſtanowił ogłoſić *Irlandczykow* za buntownikow, i z wielką surowością z niemi poſtępować. W *Naas* sądzą 136. osób oſkarzonych o zaburzenia, niektórzy z nich śmiercią są iuż ukarani. Około *Colcheſter* znayduie ſię 30,000. woyſka, ą ieszcze dla 15,000. kwatery zapisano. — Tomasz *Cadell* ſławny Kſięgarz ieſt Aldermannem miaſta *Londynu* obranym. — Oſtatnie poczty z *Lizbony*, czynią nadzieie pokoiu z *Francyą*. Znayduiący ſię tam officer Angielſki *Sir James Erſkine*, pokłociwszy ſię na balu z officerami *Portugalſkiemi*, był od nich powracaiąc do domu zbitym, i byłby może życie utracił, gdyby inni *Anglicy* na pomoc mu nie przyszli. — Na żądanie dyrektorow kompanii *wschodnio-indyiſkiey*, aby sami obierali sobie woyſka, które maią w *Indyach* znaydować ſię, odpowiedział P. *Dundas*, iż te maią ſię ſkładać z woyſk *Indyiſkich* i niektórych regimentow artylleryi *europeyſkiey*, reszta zaś do wyboru Króla Jmci ma być zoſtawiona.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Na dniu wczorayszym P. *Pitt* podał Parlamentowi propozycyą przedaży taxow gruntowych. Trzy korzyści rzekł przełożę wam tego wcale nowego planu ſkarbowego— 1.) iż cały narod odnieſie przez to nie małe zyſki.— 2.) iż wykonanie tego planu bardzo ieſt łatwe.— 3.) iż kupuiący przez własny intereſs, będą ſię do tego ubiegać. Cały plan ieſt w ſwoich zasadach ſprawiedliwym, w działaniu iaſnym, w ſkutkach dobroczynnym. Jeżeli zważać będziemy na to wszyſtko co kredyt zabespieczyć, rękodzieła i handel rozszerzyć, niezmierną dumę nieprzyiaciela poniżyć, i iego zbyt wyciągane żądania umiarkować, własną naszą niepodległość i bespieczeńſtwo ugruntować, i nas poſtawić może w ſtanie wytrzymałości, aż do chwalebnego ukończenia woyny; tedy mogę być pewny po teraźnieyszym duchu publicznym powszechnie ocuconym, iż wnieſienie moie przyiętym zoſtanie. Rozumiem, że środek, przez który większa część długu teraźnieyszego zmnieyszy ſię, przez który taxy kraiowe będą przemienione w artykuł handlowy, a przychod na potrzeby kraiowe lepiey niż teraz będzie urządzonym, żadną miarą odrzuconym być nie może. Prawdą ieſt nie zawodną, iż w teraźnieyszey woynie handel nasz, na którego zniszczenie dybał nieprzyiaciel, naywyższego ſzczebla pomyślności doſięgnął, i że *Anglia* ieſt i bogatszą i w bardziey kwitnącym ſtanie iak w żadney inney epoce dzieiow naszych. I to nie mniey podziwienia godną ieſt rzeczą, iż wśrzod tak kosztowney woyny grunta ſą w teyże ſamey cenie, iak w czaſie pokoiu i naylepszego ſtanu naszego. Dobrowolne ofiary były znaczne dla zaſtąpienia potrzeb kraiu na rok teraźnieyszy, i na to tylko ſkarżyć ſię można, iż oſtatni plan móy nie był ieſzcze doſtatecznym. Lecz teraźnieysze wnieſienie moie otwiera obszerne pole dla gorliwości narodu do okazania przychylności ku dobru kraiu. Taxy gruntowe, które od wieku przez Parlament uchwalone zoſtały, wynoszą corocznie 2. milliony funtow. Podług mego zaś planu też taxy przyniosą odtąd ſkarbowi w akcyach bankowych 2.400,000. funtow.

Z tąd wyniknie, iż 80. millionow długow konſolidowanych, umorzonych będzie, a przez to narod nowych nieiako ſił nabędzie. Płacić nie trzeba gotowizną, ale w akcyach bankowych, a ponieważ 100. funtow w tych papierach waży teraz tylko 50. w gotowiznie, przeto zakupuiąc taxę na lat 20. można na tym wiele zyſkać. Daymy, iż kto opłaca teraz rozcznie 100. funtow taxy, ta wynieſie na 20 lat 2000. funtow, zapłaci więc podług teraźnieyſzey wartości papierow tylko 1000. funtow.

P. *Pitt* wszedł potym w ſzczeguły bardzo obſzerne i komplikowane proiektu ſwego, równie iak w nowe urządzenia, które z niego wypływać będą. Lord *Schefield* i P. *Tierney*, który teraz zaſtępuie mieysce P. *Fox* w Parlamencie, powſtali żywo przeciw temu planowi miniſtra, zapytuiąc ſię go, gdzie właściciele, którzy ledwie wypłacić ſię mogą z tax nałożonych, będą mogli znaleść kapitały dla zakupienia taxy gruntowey; dowodzili, iż plan takowy ieſt tylko korzyſtnym dla bogatych kapitaliſtow, których intereſſami zawsze ſię opiekuie miniſter, nakoniec zarzucali mu gwałtowne naruszenie praw ludu. Spory w tey materyi długi czas trwały, nareszcie do dalszey ſeſſyi odłożone zoſtały.

z Paryża dnia 3. Kwietnia.

Dyrektoryat Wyk: widząc z rapportow Miniſtra marynarki i osad w czaſie iego podroży do *Breſt*, sobie przysyłanych, iż w operacyach armii morſkiey i lądowey przeznaczoney przeciwko *Anglii*, zachodzi opoźnienie mogące bydź na przeszkodzie pomyślnym tey wyprawy ſkutkom, poſtanowił iż Gen: *Buonaparte* w ciągu teraźnieyszey dekady uda ſię do *Breſt*, dla obięcia tam kommendy nad armią *Angielſką*, z obowiązkiem kierowania wszyſtkiemi ſiłami lądowemi i morſkiemi na wyprawę preciwko *Anglii* przeznaczonemi.

Donoszą z *St-Malo* iż woyſka w zdłuż tamteyszych brzegow rozłożyły iuż swoie obozy. — Dywizya z *Rochefort*, złozona z okrętu *Rewolucya*, z fregaty *Dekada*, i korwety *Paſterka*, ścigana przez flottę *Angielſką*, przypłynęła szczęśliwie do *Breſtu*.

Korsarz nazwany wielki *Buonaparte*, zabrał i zaprowadził do *Carogne*, Statek *Angielſki Sylf*, maiący na sobie 3208. ſkrzyń herbaty szacowanych puł trzecia miliona liwrow.

Dowiaduiemy ſię z *Tulonu* iż na ſtanowiſku tegoż portu znaydowało ſię sześć okrętow liniowych w gotowości do wypłynienia, i że spiesznie uzbraiaią okręt le *Conquerant* i fregatę la *Courageuse*. Kontr-Admirał *Blanquet* i Ob: *Leroi* Inspektor brzegow południowych przybyli do tego portu, w danych ſobie od Rządu zleceniach.

Dnia 22. Marca Ob: *Vivalda* przybył do *Paryża*, poſłany od Gen: *Berthier* dla ſtawienia przed miniſtrem Policyi OO. *Rouſsillon*, *Pillichaud*, *i Cuſtine*, będących przy armii *Włoſkiey*, miniſter Policyi odeſłał ich potym przez tego samego officera do *Temple*.— OOb: *Victor Hugues*, i *Lebas*, mianowani w roku 4. Agentami Dyrektoryatu do wysp pod *Wiatrem*, powtornie w tymże ſamym urzędzie na 18. mieſięcy wyſłani zoſtali.

P. Aranjo bywszy miniſter Pelnomocny *Portugalſki*, wyszedł iuż z *Temple*, gdzie ſię od dwoch mieſięcy znaydował. W trzech dniach ma wyiechać z *Paryża*. W czaſie iego więzienia Dwór *Lizbońſki* dawał mu znakomite przychylności dowody; Poſłał mu ordery i dyploma na bogatą kommanderyą.

Inſtytut Narodowy na oſtatniey ſwoiey generalney ſessyi przyiął do klaſsy Literatury i Poezyi Ob: *Leblanc* autora poematu *Druidow* i *Manco-Capac*. Wspoł-ubiegaiący ſię z nim o to mieysce byli OOb: *Palissot* i *Parny*.

Z *Breſt* pod d. 24. Marca donoszą, iż kontr-Admirał *Nielly* waleczny officer morſki, obiął kommendę nad ſiłą morſką w porcie tym zoſtaiącą, zatknąwszy banderę na okręcie liniowym *Ocean* od 120. armat.— W *Oſtendzie* pracuią mocno około zawarowania portu przeciw bombardowaniu.— Dzienniki nasze zapewniaią, iż wielka wyprawa z *Tulonu* ma być do *Egiptu* przedſięwziętą, z ktorą 19. uczonych ludzi popłynie. Mówią, iż nowa ta wyprawa za zezwoleniem W. Sułtana będzie uſkutecznioną, ktoremu za to reszta kraiow ma być gwarantowana. Rzecz dziwna że rząd posyła na tę wyprawę ludzi uczonych z rozmaitemi inſtrumentami, iednych do *Bordeaux*, drugich do *Tulonu* ukrywaiąc przed niemi ich przeznaczenie. Lecz rozumy fermentuią, projekta ſię rodzą, a doświadczenie nas nauczyło, iż nie powinniśmy proiektow Olbrzymſkich klaść w liczbę bajek. Maiąc w ręku *Egipt*, dodaią też dzienniki, możemy wiele szkodzić handlowi *Angielſkiemu* w Indyach wschodnich. Można także będzie wspieraiąc przez czerwone morze *Tippo-Saiba* wypędzić *Anglikow* z ich osad.—Konsul nasz dawniey w *Kairze* zoſtaiący, przybył tu teraz do naszego miaſta.— Podług liſtów z *Cadix* pod dniem 16. pisanych, flotta *Hiszpańſka* czekała na wiatr pomyślny dla wypłynienia na morze.

Kommiſsarze nasi w *Rzymie* OOb. *Faypoult*, *Florent*, *Monge* i *Daunou*, donieśli Dyrektoryatowi o przyięciu na dniu 20. Marca konſtytucyi *Rzymſkiey*, i zaprowadzeniu rządu, w naſtępuiącey treści:

„*Rzym* ieſt wolnym, ma swoią konſtytucyą, prawa i rząd repubikancki. Dziś Rzplta *Rzymſka* przez ogłoszenie praw konſtytucyinych i swoich reprezentantow zoſtała inſtallowaną, a lud *Rzymſki* przez przyięcie nowey konſtytucyi, wykonał wielki akt swego samowładztwa. Stało ſię to w tym samym dniu, w którym Rzplta oswobodzicielka *Rzymu*, odprawiła uroczyſtość samowładności ludu. Ta uroczyſtość miała cechę wspaniałey okazałości, iakiey okoliczność ta wymagała. Wszyſtkie części nowey Rzpltey wyſłały deputowanych, aby przez swoie życzenia i wykonanie przyſięgi na konſtytucyą, byli iey uczeſtnikami. Konsulowie, Miniſtrowie, Liktorowie konsularni i inni urzędnicy kraiowi byli w ubiorach ceremonialnych. Ten nowy widok pomnożył okazałość uroczyſtości, i wielkie na umyśle ludu sprawił wrażenie. Wybór urzędnikow publicznych powszechnie tu ieſt chwalonym, lubo nie możemy twierdzić, aby w nim żaden błąd wciſnąć ſię nie miał. Do władzy wykonawczey wybrane są osoby znane z ducha republikanckiego, wysokiego światła i energii. Duch publiczny wzmocni ſię wkrótce gdy każdemu obywatelowi dane ieſt prawo ubiegania ſię do urzędow kraiowych, a nawet obywatelom wieyſkim droga ieſt otworzona do naypierwszych doſtoyności. Posyłamy wam Obywatele Dyrektorowie liſtę wſzyſtkich urzędnikow *Rzymſkich* i część praw nowey konſtytucyi. Już tedy nakoniec rząd *Rzymſki* zoſtał organizowanym, gdyż Senat i Trybunał dziś są także inſtallowane. Będziemy wam teraz Ob. Dyrektorowie ciągle przesyłać wiadomości o poſtępowaniu trzech wielkich władz Rzpltey, a razem wszelkiego przyłożemy ſtarania do wprowadzenia między nie iedności i zgody.

Nasza fregata *la Charente*, która na dniu 22. marca z *Rochefort* wypłynęła, wioząc do *Cayenny* 82. ſkazanych na deportacyą, wpadła na ieden okręt liniowy *Angielſki* i fregatę. Po walecznym odporze cofnela ſię dla przemagaiącey ſiły ku *Bordeaux*, gdzie o ſkałę uderzoną zoſtała. Wszakże uratowała ſię ſzczęśliwie, lubo w masztach wiele ſzkody poniosła. Nawet z własnych naszych bateryow rozumieiąc ią być nieprzyiacielſką, ſtrzelano do niey, lubo żaden człowiek ani zabitym, ani ranionym nie zoſtał. Nigdy iesczcze (mówi *Poultier*) roialiści nie byli tak czynnemi iak przy teraźnieyszych zgromadzeniach pierwiaſtkowych, a to nawet za pomocą ohydney ſprzężyny terroryzmu i maratyzmu. Na taiemnych zgromadzeniach naradzaią ſię o ſposobach, i uchwalaią deportacyą całego Dyrektoryatu, albo przynaymniey *Barraſa*, *Buonaparte*, *Reubella*, *i Merlina*. *Barras* zawinił u nich, iż utworzył 9. Termidora, *Reubell*, iż kazał zamknąć otchłań potomkow *Roberſpierra*, *Buonaparte*, iż odſtąpił *Wenecyi* Cesarzowi, a *Merlin*. iż ſię przeciw burzycielom oświadczył. Ale wszyſtkie te układy iuż przez rząd zniszczone zoſtały.

Procz 5. lub 6. Departamentow wybory wszędzie ſię dobrze udały.— Ob. *Poiſſans* mianowany ieſt Kommiſsarzem Dyrektoryatu do pomocy Ob. *Rudler* w nowych Departamentach *Reńſkich*.— Dyrektoryat obwinionych GG. *Hardi*, *Bonnet*, *i Decaen*, iakoby wybierali dla ſiebie rekwizycye na wydarki ſtołowe, przywrócił nazad do ich rangi.— Archiwiſta *Camus* i G. *Montesquiou* oddaleni zoſtali od zgromadzeń pierwiaſtkowych.— Ob. *Rouſſelin* ofiarował ciału prawodawczemu opisanie przez ſiebie życia Generała *Hoche*. —Kaper *Ruyter* z *Nantes* zabrał okręt *Angielſki* od 20 armat z *Liverpool* płynący. — Sąd kryminalny departamentu *Sekwany* uwolnił Obywatela *Durand Maillane* oſkarżonego o dopomaganie emigrantom względem powrotu do kraiu, i zakupywał wymazywanie ich z liſty.— G. *Chabert* wydał naſtępuiącą proklamacyą w *Marſylij* ogłoszoney wſtanie obleżenia.— Wszyſtkim obywatelom i każdemu w ſzczególności zakazuie ſię 1) noszenia broni, lub oręża iakiegokolwiek bądź gatunku, tudzież wszelkich ſztyletow, a nawet kiiow, choćby naymnieyszych 2) Gdy wszyſcy obywatele w ſekcyach zebrani być powinni, przeto każde ſkupienie po ulicach w ciągu zgromadzeń pierwiaſtkowych, więcey iak z 6. osob złożone, będzie poczytane za kupę burzycielow ſpokoyności publiczney. 3) Sprzeciwiaiący ſię powyżſzym rozporządzeniom będą aresztowani, i podług rygoru praw ukarani. 4) Naymnieysza kłotnia i wyzywania będą ſurowo karane 5) Siła zbroyna na wezwanie zgromadzeń pierwiaſtkowych, zatrzyma tych wszyſtkich, którzyby chcieli ie zerwać, albo którzy do obcych ſekcyow przechodzić ſię będą, winowaycy maią być natychmiaſt Prezydentowi ſędziow przyſięgłych wydani, i iako przeſtępcy ſamowładności ludu ſądzeni.— Dowiaduiemy ſię teraz, iż w *Marſylij* wiele osob aresztowano, elekcye iednak ſpokoynie ſię odbyły.

Imieniem oddzielney Kommiſsyi przez radę 500 wyznaczoney, Ob: *Boiſſier* uczynił wniosek uformowania nowey administracyi portow i cekkauzów nadmorſkich pod nazwiſkiem *Dyrekcyi robot hidraulicznych w portach*. Ta ma ſię zatrudniać budowaniem, poprawą i utrzymaniem robot rozpoczętych, w celu ułatwienia i bezpieczeńſtwa żeglugi nad brzegami i we wszyſtkich portach, równie iak temi, które są znane pod imieniem budynkow cywilnych, bateryów i fortyfikacyów nadmorſkich. Ta dyrekcya ma ſię dzielić na trzy części, pułnocną od *Antwerpii* do *Breſt*, zachodnią od *Orient* do *Bayonne* i południową na śrzodziemnym morzu. Prace te maią bydź dyrygowane przez szefow inżenierow pod którémi zoſtawać będą inżenierowie, podinżenierowie i ucznie.— Miniſter morſki iuż powrocił z ſwoiey podroży. Poczynił rozmaite urządzenia, a mianowicie zapewnił regularność wypłaty żołdu dla maytków. Mowią tu powszechnie iż wyprawa przeciw *Anglii* w przeciągu dwoch mieſięcy będzie uſkutecznioną.

Wzbranianie ſię rady ſtarszych Rzpltey *Cisalpińſkiey*, w ratyfikowaniu traktatu z Rzpltą *Francuzką* zawartego, tym ieſt dziwnieyszym, że Dyrektoryat *Cisalpińſki* czynił iey przelożenie, iż w przypadku ciągłego oporu, *Medyolan* będzie może w ſtanie oblężenia ogłoſzonym.— Sławny *Rebmann* którego Kommiſarz *Rudler* sędzią kryminalnym w *Moguncyi* mianował, ieſt ſkazany na wygnanie z kraiow Rzpltey.— Uroczyſtość młodości odprawiła ſię na d. 30. Marca.—Ogrod *Thuilleries* ieſt teraz z większym guſtem przyozdobiony.— Na d. 1. t. m. znaydował ſię poseł *Turecki* na sessyi Rady 500.—

Kray Rzpltey *Rzymſkiey* ieſt teraz na 8. departamentow podzielony.—W *Siennie* Papież kikakrotnie dawał pospolſtwu błogoſławieńſtwo.

Jeden z dziennikow *Angielſkich* chcąc przekonać rząd *Angielſki* zbytnie zaufany w potędze swoiey marynarki, o możności wylądowania *Francuzow*, przytacza w pismie swoim zdanie Admirała *Johnson*, oświadczone w izbie niższey Parlamentu w ciągu woyny *Amerykańſkiey*, kiedy W. *Brytania* była także zagrożoną napadnieciem *Francuzow*.—Jako żołnierz morſki (rzekł ten Admirał) oświadczam, i ieſtem mocno przekonany, że byle tylko *Francya* wybrała officera odważnego i zdolnego do kierowania wyprawą, z biegłością i śmiałością, iakiey ta wymaga, żadna ſiła morſka iakkolwiek znaczna liczba okrętow naszych byłaby uzbroiona, nie zdoła przeszkodzić wylądowaniu armii na nasze brzegi, póki tylko żywioły będą nieſtateczne, a przeciąg nas rozdzielaiący będzie tak małym. Jeſt dosyć sposobow do uſkutecznienia takowey wyprawy, roſtropność nie każe mi ie tu wyliczać, ieſtem iednak tak mocno o tey prawdzie przekonany, że sądzę być powinnością każdego mieszkańca tey wyspy, aby był gotow do obrony Państwa w otwartym boiu, i gdyby nas zoſtawiono bez doſtateczney ſiły, do utrzymania chwieiących ſię umyſłow w podobnym położeniu, bylibyśmy wyſtawieni na utratę własney niepodległości, my którzy szukamy zawsze zaborow i chcemy podległemi inne narody uczynić.

Przytacza także zdanie marszałka de *Saxe*, który powiedział *Francuzom*: Jeżeli chcecie w targnąć do *W. Brytanij*, wysadźcie korpus woyſka na brzeg, który ieſt naybliższy ſtolicy, i idźcie proſto do *Londynu*; wſzelkie inne uſiłowanie mało przyniesie ſkutku.

Jeżeli te zdania nie ſą doſtateczne, naſtępuiący wypis może będzie nayważnieyszy, wzięty z uwag wydanych w *Londynie* w roku 1795. przez Podpułkownika *Ranger*, gdy pierwszy proiekt wylądowania dał powod trwogi Rządowi *Angielſkiemu*.

Wielka część brzegow *Angielſkich*, wyraża ten officer, a osobliwie przyſtęp do *Tamizy*, ieſt pełen ſkał, i mielizn, gdzie flotty nasze nanicby nam ſię przydać nie mogły. A zatym gdyby ſię nieprzyiaciel zbliżył z mocnieyszą flottyllą od naszych okrętow w kanale, potrafiłby uſkutecznić ſwoy zamiar. Powszechne ieſt mniemanie, iż ſię niepowinniśmy lękać napaści, poki tylko nasza marynarka znacznieyszą będzie od innych mocarſtw. Podług mnie, to wyobrażenie ieſt naynierozsądnieysze.—Urodzone w ślepocie, i przez nadętość Na-

lodową utrzymywane — Nikt bardziey nademnie nie pyszni się z drewnianych starożytney *Anglii* zaporow; na nich zasadzaią się nasze bogactwa, nasz handel, nasze osady, i nasza o wielkim Narodzie opinia. Lecz z żalem muszę powiedzieć, iż nam nie wiele pomogą w przypadku napaści, ieżeli nie będą użytemi na głębokich wodach zachodnich *Anglii* brzegow, a tym mniey iak kiedy obronić nas potrafią dziś, gdy *Francuzi* są *Brabancyi* i *Hollandyi* Panami.— Tenże *Anglik* zapytuie się potym gdzieby mogł nieprzyiaciel przystąpić, i tak odpowiada.— Wszędzie, w obecności i nieobecności naszey flotty, oprocz do kraiow zachodnich. Gdyby chciał uderzyć na stolicę, wylądowałby bez przeszkody między *Erst-Tybury i Mucking*; Ztamtąd potrzebowałby kilka godzin na przybycie do *Londynu*, i mogłby zburzyć to miasto, i powrocić do brzegu, nimby armia przybyć mu mogła na pomoc.

Dyrektoryat mocno się teraz zatrudnia Elekcyami, część przedostatniey nocy przepędził na rozwagach, i zapewniaią, iż po zakończonym swoim posiedzeniu, wysłał wielką liczbę kuryerow do rożnych Departamentow.

Donoszą tu za rzecz pewną, iż flotta, która się znaydowała w *Corfu* przypłynęła do *Toulonu*. Na stanowisku tego portu iest 8. okrętow liniowych w gotowości do złączenia się z tą flottą.

Na wniesienie Ob. *Bergerin* Rada 500. kazała złożyć na ręce ministra marynarki 246,000. liwrow dla wdow i dzieci marynarzow w usługach Rzeczypospolitey poległych.

Gdy elekcye w kraiach wolnych są bardzo ważną okolicznością, nie od rzeczy będzie przytoczyć tu sposob w tey mierze wynaleziony przez *Hizspana Morales*, którego instytut narodowy *Francuzki* w elekcyach swoich używać zaczął. Sposob ten iest prosty i wygodny. Daymy, iż iest 4. osob do wybrania, każdy elektor pisze na liście imiona 4. kandydatow. Temu któremu chce dać pierwszeństwo, kładzie numer 4. drugiemu, którego sądzi być po pierwszym nayzdatnieyszym, kładzie numer 3. poślednieyszemu kładzie numer 2. a ostatniemu, którego naymniey być zdatnym mniema, kładzie numer 1. Summa numerow, które każdy kandydat otrzymuie, stanowi wybor.

z Bruxelli dnia 5. Kwietnia.

Wzdłuż kanału *Bruxelskiego* zabrano w rekwizycyą wszystkie statki przewozowe, i do *Antwerpij* zaprowadzono. Każdy statek iest tak urządzony, iż mieścić może infanteryą, kawaleryą i kilka armat. Te statki maią być potym pod konwoiem do *Dunkierki i Calais* przetransportowane. Pod *Dunkierką* iest oboz wytknięty na 25,000. ludzi.

z Hagi dnia 7. Kwietnia.

Miasto *Amsterdam* uczyniło wniesienie aby dwie z trzech części albo przynaymniey połowa teraźnieyszych reprezentantow, mogła pozostać w nowym prawodawstwie przez konstytucyą uformować się maiącym; wniesienie to zapewne przyiętym będzie, dla odsunięcia intrygi arystokratow i federalistow.— Reprezentant *von der Jagt* został aresztowanym, za korzystanie z skarbu publicznego przez lichwę summ znacznych.— Z *Filadelfii* mamy wiadomość o niesnaskach coraz bardziey wzmagaiących się w kraiu stanow ziednoczonych, partya przeciwna prezydentowi *Adams* coraz mocnieyszą się okazuie.— Zebrało się tu towarzystwo, które chce grę szachow rewolucyonować. Tytuły z niey maią bydź wyrzucone, Zamiast Króla będzie prawodawca, zamiast krolowy Dyrektor, zamiast laufra administrator, zamiast skoczka agent, zamiast wieży sędzia, zamiast chłopa obywatel.

z Cadix dnia 14. Marca.

Flotta nasza gotuie się teraz do wyiścia pod żagle, bierze z sobą na 4. miesiące żywności. *Anglicy* oczekuią tylko na wyiście flotty *Tulońskiey* chcącey się złączyć z *Hiszpańską*, i Lord St. *Vincent* każdy okręt przechodzący zapytuie, czy flotty *Francuzkiey* nie widział.

z Madrytu dnia 19. Marca.

Ob: *Segui* przybyły tu z taiemnemi zleceniami od Dyrektoryatu *Francuzkiego*, wyiechał nazad do *Paryża* d. 16. t. m.— Ostatnie zdarzenia *Rzymskie* nieuczyniły tu takiego wrażenia, iak się można było spodziewać po pierwszym w Europie Katolickim Krolestwie. Dwór nasz tyle tylko troskliwości okazał, iż zalecił Radzie *Kastylskiey*, ażeby nakazała publiczne modlitwy we wszystkich tey stolicy Kościołach.

z Konstantynopola dnia 26. Lutego.

Przechod woysk *Azyatyckich* przez tę stolicę dotąd nieustaie. Prace arsenałowe dzielnie są popierane, i zgromadzona iest wielka mnogość żywności dla eskadry, która w krótce ma na morze wypłynąć. Okazałość i rodzay tych wszystkich przedsiebranych środkow dosyć okazuie, iż nie na samego *Bassmana-Oglu* maią być użytemi. Dnia 10. t. m. przybyło tu pięciu Tatarow wysłanych z *Sofii* z wielką liczbą worow z głowami. Nazaiutrz ieden Chokadar i ieden Tatar, przywieźli głowę *Kiaia Ibraima Baszy* Gubernatora *Akiska w Azyi*. Ten los miał go spotkać, za taiemne porozumiewanie się z *Bassmanem-Oglu*.

Dnia 14. Kapitan Basza powrócił z *Galliopolis*. Mowią, iż zamiar iego podróży niewziął skutku. Naznaczaią rożne przyczyny śmierci *Mustafy* Agi Janczarow, złożonego z urzędu 20. Listopada w roku przeszłym. Admirał w podroży swoiey do *Rodosto* kazał go udusić, i skonfiskować maiątek do 5. millionow piastrow wynoszący.

Seid-Basza przybył do *Adryanopola* z korpusem 5000. ludzi. *Beri Abdulach Effendi*, który był naypierwszym Pełnomocnikiem na kongressie *Szystowskim* dnia 19. t. m. życie zakończył.

z Mitawy dnia 29. Marca.

Na dniu 24. przybył tu *Ludwik XVIII.* wraz z Xciem *d'Angouleme*. Zastał iuż w naszym mieście Xcia *de Guiche Fleury* i Hrabiow *de Cossé* i *de la Chapelle*. Deputowani stanu szlacheckiego wyiechali na przeciw niemu, a w samym mieście wszystkie cechy wyszły, i odprowadzały Króla aż do zamku. Warta była mu przydana taka, iak gdyby samemu Imperatorowi. Nazaiutrz zgromadzona szlachta maiąc na czele gubernatora cywilnego Barona *Lamsdorf*, a korpus officerow pod przewodnictwem Generała Leutnanta Barona *de Fersen* złożyli swoią attencyą Królowi. Generał *Fersen* oddał mu także list Imperatora.

z Wetzlar dnia 2. Kwietnia.

Francuzi bardzo się pomnażaią na prawym brzegu *Renu*. Przybyło iuż ich świeżo 6000. Inżenierowie obieżdżaią brzegi *Lahny*. Oboz ma być założony pod *Höchst*, albo *Friedberg*. Mówią nawet, iż gdy kraie zdobyte na lewym brzegu *Renu*, iuż zostały organizowane i na departamenta podzielone, przeto nazwisko *armij Moguncki*ey ustanie, i i ieżli pokoy prędko nie nastąpi, armia nabędzie znowu nazwiska armii *Niemieckiey*.

z Hanaut dnia 3. Kwietnia.

W ostatnich dniach zeszłego miesiąca, kilka oddziałow woyska *Francuzkiego z Moguncyi* przeszło przez most do *Frankfortu*. część ich ma być do *Frankonij* przeznaczona. G. *Hatry* przeniesie iak mówią głowną kwaterę swoią do *Wetzlar*.

z Frankfortu dnia 4. Kwietnia.

Pomimo czynionych reklamacyi tak do pełnomocników *Francuzkich* w *Rastad*, iako też do samego Dyrektoryatu, Republikanie z niemnieyszym uporem usiłuią stać się Panami *Eerenbreitsteinu*. W tych dniach kommendant tey twierdzy upraszał Generała *Francuzkiego* kommenderuiącego obleżeniem, o przysłanie mu lekarstw dla chorych, lecz to żądanie nie wzięło skutku. Jest wielkie podobieństwo, iż ta forteca w krótce będzie przymuszoną do poddania się *Francuzom*.

z Rastad dnia 5. Kwietnia.

Dnia wczorayszego Deputacya Rzeszy podała ministrowi Pełnomocnemu Cesarskiemu następuiącą Notę.

Deputacya Rzeszy mniemała iż nayprzyzwoitsza droga do przyspieszenia pokoiu, była ta, ażeby wprzód ułożyć to wszystko, co może bydź potrzebnym do ustanowienia przyszłych między dwoma Narodami granic, nimby ieszcze przystąpiono do roztrząsania innych artykułów pokoiu. Lecz gdy Legacya Francuzka *oświadczyła w ostatniey swoiey Nocie pod d. 27. Marca, iż iuż odpowiedziała na propozycye Deputacyi, i że nie może wdawać się w żadną dalszą w tey mierze negocyacyą, poki Deputacya nieprzystąpi do podanego indemnizacyi prawidła; iż bez tego przystąpienia dzieło pokoiu nie doydzie do swego kresu; lecz że w następnych negocyacyach, to wszystko co będzie sprawiedliwym i stosownym do wspolnego obydwoch Narodow dobra, zostanie na uwagę wziętym. Z tego powodu* Deputacya *dla przyspieszenia negocyacyi ostatecznego pokoiu, widzi się przymuszoną do zezwolenia na żądane indemnizacye przez sposob sekularyzacyi, za poniesioną z oderwania lewego brzegu stratę, i przystąpienia do nowey w tym celu negocyacyi, tak atoli ażeby w tey mierze postępować z potrzebnemi ostrożnościami i restrykcyami, które są ze wszystkich względow koniecznie potrzebne dla zachowania konstytucyi Rzeszy* Niemieckiey, *iako też dla przywrocenia i ugruntowania polegaiącey na niey szczęśliwości kraiow, członkow, i iey poddanych. Lecz ponieważ w ustanowieniu każdey indemnizacyi, naywięcey na tym zależy, ażeby miara straty oznaczoną została, Deputacya spodziewa się iż Legacya* Francuzka *da wyraźną odpowiedź względem ostrzeżonych trzech punktow, oraz względem 18. Artykułów podanych iey 3. Marca. Deputacya mniemaiąc się przeto bydź ze wszystkich miar zbliżoną do zupełnego zawarcia pokoiu, spodziewa się iż nakoniec Rząd Francuzki dogodzi iey pragnieniu, oddalaiąc iak nayprędzey woyska swoie które ieszcze w wielkiey liczbie znayduią się na prawym brzegu* Renu, *a tym sposobem położy koniec ciężarom, które lud uciskaią.*

Miasta Cesarskie *Szwabii* przysłały tu czterech deputowanych, którzy okazali swoie plenipotencye. Ich obowiązek iest upominać się o utrzymanie konstytucyi, i niepodległości tych miast.

Minister Francuzki *Treilhard* wprowadza się teraz do części zamku, przeznaczoney dawniey na mieszkanie dla Generała *Buonaparte*. Mówią nawet, że żonę do siebie sprowadzi.— Dwóch Posłow *Sardyńskich* iest tu na Kongres oczekiwanych, hrabia *Balbo* i kawaler *de Napione*.— Na dniu 30. Marca hrabia *de Görz* dawał wielki obiad, na ktorym hrabia *Cobenzl*, *Treilhard*, *Rosenstiel*, *Albini*, etc. znaydowali się. Poźniey taż sama kompania zaproszona była na obiad do hrabiego *de Cobenzl*.— Pogłoska się rozchodzi, iż koadjutor *Moguncki* baron *de Dahlberg* ma zostać arcy biskupem *Wiedeńskim*.— Przez ostatniego kuryera Dyrektoryat przysłał Posłom *Francuzkim* nowe szarfy urzędowe, z rożnemi ozdobami, w których maią podpisywać traktat pokoiu z Rzeszą.

z Bazylei dnia 2. Kwietnia.

Ob: *Lecarlier* Kommissarz Dyrektoryatu Wyk: ogłosił proklamacyą, w ktorey wyraża: Zamiar Rządu *Francuzkiego* iest, ażeby ci tylko którzy przyłożyli się do prowadzenia woyny, odpowiadali z swych osob i swego maiątku, starać się zatym będziecie kosztem dawnych urzędnikow o dostarczenie armii *Francuzkiey* wszelkiego rodzaiu żywności etc.—

Tegoż dnia Ob: *Lecarlier* wydał drugie pismo w treści: Uwiadomiony iż pospiech z iakim Konstytucya *Helwecka* we wszystkich kantonach przyiętą została, mogłby sprawić wątpliwość względem prawdziwey Aktu konstytucyinego osnowy, w tym iż w kilku kantonach przyięto prosto pierwszy proiekt, a w innych poczyniono w nim odmiany. Zważaiąc iż taka niepewność mogłaby ważne sprowadzić nieprzyzwoitości, wzywa Generała kommenderuiącego, ażeby zalecił co następuie.— I.) Przyiecie konstytucyi *Helweckiey*, ma się tylko rozciągać do pierwszego proiektu wydrukowanego w ięzykach *Francuzkim* i *Niemieckim*, i ogłoszonego w całey *Szwaycaryi*.— II.) Wszystkie przydane do tego proiektu odmiany, są za nieważne uznane.— III.) Przydano tylko będzie do Artykułu podziału kraiu; iż *Oberland* będzie kantonem, a głownym iego miastem *Thun*.— IV.) Stosownie do pierwszych przepisow, deputowani Ciała Prawodawczego udadzą się dnia 10. t. m. do miasta *Arau*.— V.) Ciało Prawodawcze będzie się mogło naradzać w liczbie iednym członkiem połowę przenoszącey; ogłosi niepodległość Narodu *Helwetow*, i konstytucyą Rzpltey iedney nierozdzielney, demokratyczney i reprezentuiącey.— W ciągu tey proklamacyi Akt konstytucyiny uroczyście będzie czytany.— VI.) Ciało Prawodawcze doniesie

o swoim składzie Generałowi kommenderuiącemu.— VII.) Deputowani kantonow, którzy okażą swoie przyſtąpienie do konſtytucyi *Helweckiey*, przypuſzczeni zoſtaną, po okazaniu swoiey nominacyi, i uznaniu prawnych plenipotencyi.— VIII.) Ciało Prawodawcze ma tylko tymczasową rezydencyą w mieście *Arau*, i może sesye swoie przenieść do miaſta *Lucerny*, gdy ten kanton okaże swoie przyſtąpienie do Konſtytucyi.

Podług tego pisma, nowe zgromadzenia pieświaſtkowe kantonu *Bazyleyſkiego* maią bydź zwołane, z przyczyny iż wotowana iuż konſtytucya zawierała w sobie rożne odmiany przydane do tey która była z *Paryża* przyſłaną.

Te proklamacye pokazuią, iż Ob. *Lecarlier* ma zlecenie urządzić *Szwaycaryą*, tak iak Ob. *Rudler* organizuie cztery Departamenta lewego brzegu *Renu*. Kanton *Szaffuzy* ſpoźniaiąc przyięcie planu konſtytucyi przez Ob: *Ochs*, Rząd iego tymczasowy odebrał od Ob. *Mengaud* Liſt, w którym miedzy innemi, znayduią ſię te wyrazy.— „Obywatele! Dowiaduię ſię żeście mnie tylko zwodzili przez wszyſtkie wasze oświadczenia, i że wasz kanton ięczy ieszcze pod ciężarem oligarchicznym. Spoźnienie wasze w przyięciu konſtytucyi, ieſt powſtaniem przeciwko Dyrektoryatowi *Francuzkiemu*. Mniemaciez być w ſtanie utrzymania ſię w przywłaszczoney ſobie władzy, gdy *Berna*, *Soleure*, i *Frybourg* dokazać tego nie mogły? Chciecie przymuſić oſwobodzicielow *Szwaycaryi*, ażeby wam dali doświadczyć iakie ſą wasze ſiły? Chcecie mi wierzyć. porzućcie próżną nadzieię dłuższego utrzymania ſię przy tym małym znaczeniu iakie wam pozoſtaie etc.„

Walezya i Gryzonowie oświadczyli iuż oſtateczne przedſięwzięcie złączenia ſię z Rzecząpospolitą *Helwetow*.

Ob. *Mengaud* uwiadomił nasze zgromadzenie narodowe, iż Dyrektoryat Wykonawczy życzy ſobie przyłączyć do Rzpltey *Francuzkiey* wſie *Biel* i *Benken*, które należą do naszego kantonu i wchodzą klinem do *Francyi*. Za to odſtąpienie Dyrektoryat ofiaruie indemnizacyą.

Dnia 4. Kwietnia.

Nasi Deputowani do ciała prawodawczego Rzeczypospolitey *Helweckiey*, wyiechali dnia wczorayszego do *Arau*. Liczba woyſk *Francuzkich* znayduiących ſię teraz na territorium *Szwaycarow*, składa ſię z 25. tyſięcy ludzi. Ponieważ te woyſka maią ſię zoſtać aż do zupełney organizacyi nowey Rzeczypospolitey, spodziewamy ſię, iż nasi prawodawcy nic nie zaniedbaią do przyspieszenia tego wielkiego dzieła.

Generał *Schauenbourg* uczynił rekwizycyą do municypalności *Berneńſkiey*, ażeby mu przyſtawiono sposobem kontrybucyi woienney w znaczney kwocie żyta, owsa, ſiana, ſłomy, ſoli, wina, gorzałki, octu, drzewa, trzewikow, pończoch, koszul, wołow, ryżu, 200. tyſięcy liwrow *Berneńſkich* (300. tyſięcy liwrow *Francuzkich*) w gotowiznie, a to do 2. Kwietnia, to zaś wſzyſtko ma być nałożone na wpływaiące do dawnego *Berneńſkiego* rządu osoby.

z Raſtad dnia 6. Kwietnia.

Zdanie Miniſtra *Auſtryackiego* na ſeſſyi dnia 4. oświadczone, zawiera w sobie w treści: „Ci wſzyſcy którzy ponieśli ſtratę na lewym brzegu *Renu*, maią być nadgrodzeni na prawym. Dla utrzymania w całości konſtytucyi Rzeszy, potrzeba ażeby exyſtencya trzech Elektorow Duchownych ſtołownych do ich godności zapewnioną zoſtała. Maią być posrzednicze i równo rozdzielone sposoby indemnizacyi w miarę szkód poniesionych. Dom *Auſtryacki* nie może ſobie wyrzucać ſtrat, które Rzesza poniosła, że ſam uſkarżać ſię powinien na poniesione ſzkody, i miałby prawo domagać ſię nadgrod. *Auſtrya* wciągniona była w woynę przez liſt do *Leopolda* II. pisany od Collegium elektorow w roku 1790. *Auſtrya* przez ſześć lat prawie ſama iedna tocząc tę woynę nie oszczędzała ſwoie ſkarby, dopomogła do odzyskania *Moguncyi*, odbiła *Manheim* i wſtrzymała nieprzyiacioł od dalszego wkroczenia do *Niemiec*, gdy potym posuwał ſię aż do *Bawaryi* i wyższego *Palatynatu*, sama te kraie oswobodziła. Uczyniła pamiętne uwolnienie *Kehl* i *Huningi*; zaſłaniała lenności Rzeszy we *Włoszech*. Dawała także Rzeszy swoie kontingens. Utraciła bogate kraie *Włoſkie* i *Niderlandy*. To oświadczenie chce mieć wciągnione w protokuł Deputacyi dla okazania, iż *Auſtrya* pragnie zachowania ile bydź może w całości konſtytucyi Rzeszy.

z Florencyi dnia 18. Marca.

Duch zaburzenia coraz ſię tu bardziey widzieć daie, rozchodzi ſię nawet aż do *Pizy*. — Korpus *Ciſalpinow* wszedł do territorium Rzpltey *Lukkańſkiey*, gdzie po wſiach zaszczepia drzewo wolności. Na miaſto ſamo nałożyli *Ciſalpini* 200.000. talarow, które tez zaraz wypłacono.— W *Siennie* żaden Kardynał ani prałat przy Papieżu zoſtawać nie może.

Od granic Włoſkich dnia 26. Marca.

Słychać, iż 25,000. woyſka *Francuzkiego* zoſtanie na żołdzie Rzpltey *Rzymſkiey*. — *Raguzanie* chcą ſię wybić z pod panowania *Tureckiego* i uformować państwo niepodległe.

Zagadka rzucona we *Włoſzech* nad brzegami *Adygi* codzień zaczyna ſię bardziey rozwięzywać. Uzbroienia tamteysze ſą nadzwyczayne. Na granicy południowey *Tyrolu* coraz ſię więcey woyſka zgromadza, z *Wincencyi* nawet ściągaią tam korpuſa. Z *Karyntyi*, *Auſtryi*, *Węgier* idą także liczne oddziały równie iak z *Bawaryi*, przez *Inſpruk*.— Pod d. 18. Dyrektoryat *Ciſalpiński* wydał proklamacyą, w którey wyraża, iż gdy traktat z *Francyą* zabespiecza niepodległość Rzpltey *Ciſalpińſkiey*, preto ſpodziewać ſię należało, iż wewnętrzni nieprzyiaciele wſzyſtkich dołożą ſtarań, aby przeszkodzić iego uſkutecznieniu. Płatni może od obcych mocarſtw chcieli fałszywi patryoci oſtatnich ſił dobyć na zniszczenie Rzpltey. Wyſtawiano żołd 18. millionow dla woyſka *Francuzkiego* za cieżki na nasze ſiły. Ale wolność wymaga takiey ofiary, a tę wielki narod nagrodzi, nadaiąc Rzpltey *Ciſalpińſkiey* większe przeznaczenie.

z Medyolanu dnia 27. Marca.

Adminiſtracya Municypalna *Mantui* wydała na publiczność liſt naſtępuiący odebrany od G. *Berthier*

Dla czego *Mantua* napełniona ieſt agentami nieprzyiacioł waszey i naszey Rzpltey? Bądźcie dla nich nieubłagani; wypędźcie ich z murow waszych, i niecierpcie w nich, tylko przyiacioł wolności i Rzeczypospolitey *Ciſalpińſkiey*.

Dnia 30. Marca.

Spodziewany tu ieſt wkrótce Miniſter dworu Ceſarſkiego. Mianowany od naſzego Rządu Miniſter do *Wiednia*, niebawnie do tey ſtolicy wyiedzie.

Potwierdza ſię iż *Cisalpinowie* z *Maſsa* opanowali pograniczny zamek *Montisgono*, należący do Rzpltey *Lukańſkiey*.

Woyſko *Francuzkie* lądowe z 30. tyſięcy złożone, zoſtawać będzie pod kommendą G. *Maſſeny*.

z Rzymu dnia 24. Marca.

Uroczyſtość federacyi odprawiła ſię w tey ſtolicy dnia 20. z wielką okazałością. O godzinie 8. z rana woyſka *Francuzkie* zgromadziły ſię na placu *Watykańſkim*. Federaliści z ośmiu departamentow na ośm batalionow podzieleni, gwardya narodowa i legia *Rzymſka* przybyły tam w iednym czaſie. O godzinie 9. Generał *Dallemagne* w towarzyſtwie wyższego ſztabu, przy aſſyſtencyi kawaleryi poiechał do Kapitolium, tam ogłoſił Rzpltą *Rzymſką* i uſtanowił Senat. W tymże ſamym momencie chorągiew *Rzymſka* zatknięta zoſtała na Kapitolium. Generał przeszedł potym do pałacu Trybunatu i tam osadził Trybunow; ztamtąd udał ſię na plac *Watykańſki*, i wſtąpiwszy na podwyższone i wspaniałą chorągwią przyodobione mieysce, ogłoſił konſtytucyą *Rzymſką*, imiona Konsulow, Sekretarzow, Miniſtrow, etc. Te władze po wykonaney republikanckiey przyſiędze, rozpoczęły swoie urzędowanie. Przy innych okazałościach dany był obiad na 200. osób w galeryi kwirynalnego pałacu. Wieczorem wielki plac i kopuła kościoła S. Piotra, oraz inne publiczne gmachy były illuminowane.

Generał *Maſſena* wyiechał dnia 20. t, m. do *Genui*, gdzie na dalsze swoiego rządu oczekiwać będzie rozkazy. Generał *Saint-Cyr* ma tu wkrótce przybyć na obięcie naywyższey kommendy nad armią *Rzymſką*.

z Genui dniu 28. Marca.

Dnia onegdayszego Generał kommenderuiący *Berthier* wyiechał ztąd na powrot do *Medyolanu*. Tego poranku G. *Maſſena* przybył do naszego miaſta.

Przygotowania do wyprawy morſkiey ciągle tu ſą czynione; do *St Pierre d'Arena* wywożą wielką liczbę ammunicyi wszelkiego rodzaiu. a ſtatki przewozowe iuż ſą w gotowości dla zabrania woyſk *Francuzkich*. Przybywanie i oddalanie ſię tych woyſk ieſt nieuſtanne. Zamiar tych marszow i kontrmarſzow ieſt niewiadomy. W tym momencie znayduie ſię tu wielka liczba officerow, i na innych ieſzcze oczekuiemy.

OBWIESZCZENIA

Ponieważ J. K. Mość Pruſki Pan Nasz Miłł: poſtanowić raczył, na wprowadzenie ſukien w Pruſsach Południowych i Nowo-wſchodnich fabrykowanych, do ſprzedaży wewnętrzney po Prowincyach Marchii ſtarey i nowey Brandeburſkiey, Pomeranii i Prus Zachodnich, od daty ninieyszego obwieszczenia zezwolić, a to za złożeniem podatku, na gatunek ſukna nie droższego nad półtora talara, iako też na tamże robioną Baię, Frizę i Flanellę, po pięć od ſta uſtanowionego, którego trzy procenta przy wyiściu z Prus Południowych i Nowo-wschodnich, a dwa przy weyściu do Prowincyi dawnych bez excepcyi wybieranemi będą, od którego podatku nikt wolnym być nie może; przeto podaie ſię ninieyſzym Obwieszczeniem do wiadomości powszechney, iż odtąd wolne ieſt wprowadzanie ſukien etc: w Prusach Południowych i nowo-wschonich fabrykowanych, z tym dodatkiem, że takowe pozwolenie ſzczegulnie tylko do Marchii ſtarey i nowey Brandeburſkiey, Pomeranii i Prus Zachodnich ściągać ſię ma, gdyż Pruſy Wschodnie i Litwa tymczasowie od tego wyłączone być maią, wprowadzenie zaś do Sląſka takowych ſukien. iako też i innych wymienionych wełnianych materyi ieſt iuż od nieiakiego czasu, za złożeniem wspomnionych podatkow, dozwolonym. — w Warszawie dnia 16. Marca 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Ponieważ na naywyżſzy rozkaz wſzyſtkie dawniey Starościńſkie i Duchowne dobra naywięcey daiącemu maią być w dzierżawę puszczane, uwiadomia ſię dla tego ninieyſzym pismem, a oraz powołuie tych, którzy poſseſsye w intendenturze Warszawſkiey chcą trzymać, ażeby ſię przed wyznaczoną w tym zamiarze Kommiſsyą na 23. 24. i 25. Mca Kwietnia przed południem od godz: 8. do 12. iako terminach do licytacyi i dzierżawy poſtanowionych, w Łazienkach w pomieſzkaniu Kamerata i Intendenta *Siegfrida* znaydowali, w kondycye weyrzeli, ſwoie propozycye podali, a tak po ukończonych do dzierżawy układach, oczekiwać mogli że kontrakt będzie wygotowany, a do aprobacyi i konſirmacyi Nayiaś: Woienno-Ekonomiczney Kamery przeſłany zoſtanie.— Dnia 30. Marca 1798. — *Do wypuszczenia w dzierzawę J. K. Mci Dominiow do Intendentury Warszawſkiey należących wyznaczona Kommiſsya.*

W dniu 25. Kwietnia Roku bieżącego i naſtępnych Dobra Starościńſkie i Duchowne na ſkarb Królewſki zabrane do Intendentury Lobachniyſkiey należącey, iako to: 1.) Dobra do Saroſtwa Lubochniyſkiego należące. 2) Dobra przyłączone do Adminiſtracyi Urzędu Ekonomicznego w Inowłodzu; maią być ſposobem Licytacyi lub od ręki wypuszczone w dzierżawę od S. Jana Roku bieżącego na lat trzy ciągle po ſobie idących. Okoliczność takowa podaie ſię do powszechney każdego wiadomości: iż ci ktòrzyby Dobra wspomnione arędować chcieli i ſposobni byli do zadzierżawienia onych, maią ſię znaydować na terminie wspomnionym na Staroſtwie w Lubachni z rana o godzinie 8mey. Czyni ſię oraz zapewnienie Licytuiącym, iż ſkoro offerta ich, którą do Protokułu podać maią, odpowie życzeniom zwierzchności; Dobra te przy oſtrzeżeniu approbacyi Rządowey wypuſzczone im zoſtaną O warunkach do Dzierżawy może ſię każdy dokładniey zainformować od urodzonego Kotulińſkiego w Lubochni. Dan w Lubochni dnia 6. Kwietnia 1798. R. *Kommiſsya J. K. Mci do zadzierżawienia Dobr Intendentury Lubochniyſkiey wyznaczona.*

Dla zaradzenia licznym a sprawiedliwym żażaleniom, tuteyszey Konfraternii Furmańſkiey, o krzywdzenie, czyli odbieranie zyſków iey, Dyrekcya Policyi tuteysza, widzi ſię przynagloną naſtępuiące rozrządzenie uſtanowić i do publiczney podać wiadomości.— 1.) Gdy na konfraternią Furmańſką oprocz Podatków gotowych, które od zarobku swego opłacaią, ieszcze obowiązek włożony, do czyszczenia publicznych mieysc i zabudowań, fury *in natura* dawać; za to zaś im tylko prawo do naymowania Powozow i Koni za zapłatę *exclusive* ſłuży; zatym.— 2.) Uſtanawia ſię:— Iż każdy któryby tu Furmanką ſię bawić, i Powozy lub Konie czyli w mieście lub na wieś, w drogę bądź na spacer, bądź pod ładunek za pieniądze wynaymować chciał, zawsze wprzòd do ſtarszych Konfraternii tuteyszey Furmańſkiey o pozwolenie, udać i z niemi ułożyć ſię powinien. Gdyby zaś kto rozumiał względem opłaty do zarobku swego, do Konfraternii tey należącey bydź za wysoko otaxowanym, może ſię do przyzwoitego Sądu udać, i tam sprawiedliwości poszukiwać. Z tego powodu też.— 3.) Officyaliści Policyi zalecenie maią, na każdą Rekwizycyą teyże Konfraternii wszyſtkich podobnych bezprawnych Furmanow przytrzymywać, i dla ukarania do nas oddawać.— Zeby ſię zaś.— 4.) Nikt niewiadomością, iak ſię dotąd działo, exkuzować niemogł, urządzenie te do powszechney wiadomości podane nawet przez obwołanie przy odgłoſie trąb publikowane bydź ma.— Dan w Warszawie dnia 16go Kwietnia 1798.

J. K. Mci Pruſkiey Dyrekcya Policyi.

v. SCHIMMELFENNIG.

Zufolge eines den 17ten. April d. i. abgefaſsten Beſchluſses, der von beyden Kayſerl: und Konigl: Preuſischen Hofe zur Regulirung der ſechs faillirten Banquen niedergeſezten durchlauchtigſten Commiſsion, wird hiermit jedermänniglich bekannt gemacht, das verſchiedene ungariſche Weine in Fäſſern Antals und bouteillen durch öffentliche Auction den 30ten April dieſes jahres Nachmitag um drey Uhr und in folgenden Tagen auf der Meth ſtraſse bey denen Piaren Nro: 487 im erſten Thor neben den genannten Dantziger Hoſe den Meiſtbietenden gegen baar Courant Geld ſollen verkauft werden. Warſchaü den 19ten April 1798.

Stosownie do Rezolucyi Kommiſſyi przez Nayiaśn: dwa Dwory Ceſarſkie i Królewſko-Pruſki do uregulowania 6ciu upadłych Bankow w Warszawie wyznaczoney, dnia 17. mieſiąca i roku bieżących zapadłey, podaie ſię do publiczney wiadomości: iż Wina różne Węgierſkie w beczkach, butelkach i antałkach, przez publiczną Licytacyą, więcey daiącemu na d. 30. mieſiąca i Roku teraźnieyszych za gotowe pieniądze courent ſprzedawane być maią o godzinie 3. z południa i dni naſtępnych. przy piwnicy w Konwikcie Piiarſkim Nro: 487. od ulicy Miodowey ſytuowaney, wszedłſzy w bramę pierwſzą iak ſię kończy mur placu Gdańſki zwanego, gdzie będzie karta Aukcyi przybita. Dan w Warſz: d. 19. April: 1798. R.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem 65. na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.